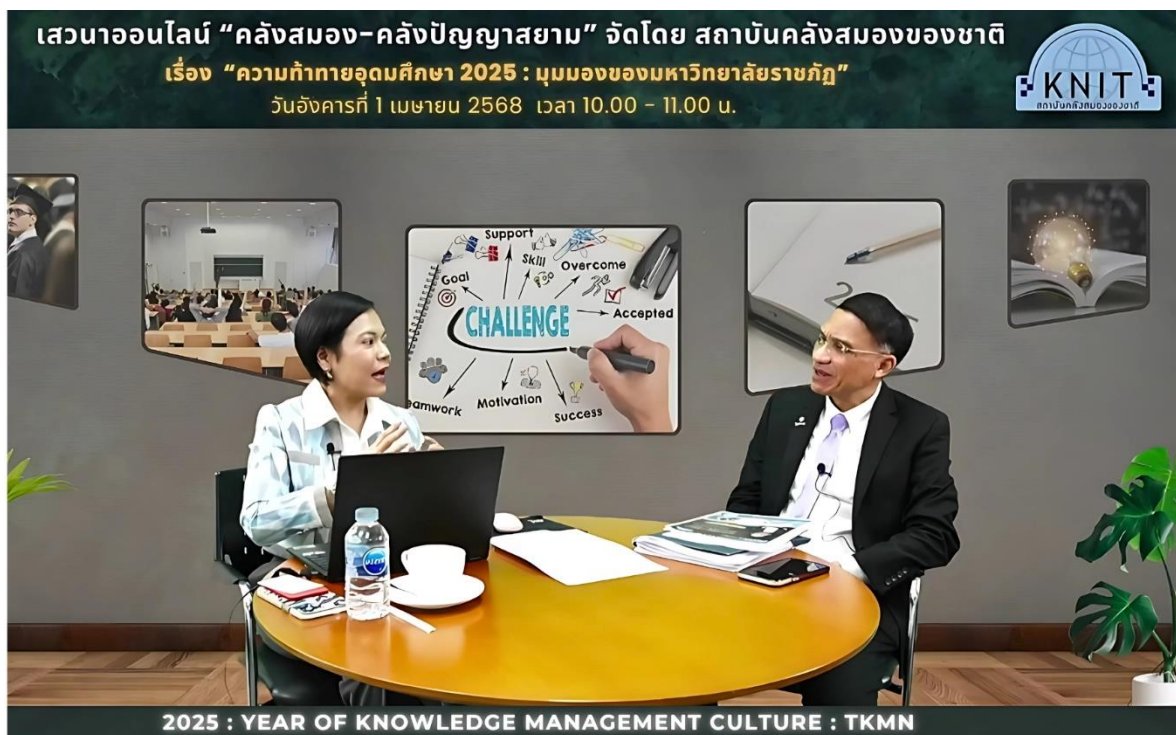

เสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 30)

เรื่อง “ความท้าทายอุดมศึกษา 2025 : มุมมองของมหาวิทยาลัยราชภัฏ”

โดย ดร.นงรัตน์ อิศโร (ที่ปรึกษาที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย)

วันอังคารที่ 1 เมษายน 2568 เวลา 10.00 - 11.00 น. ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ความสามารถในการเข้าถึงและเข้าใจบริบทเชิงพื้นที่ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลายเป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง บทความนี้ได้สรุปและเรียบเรียงจากเวทีเสวนา “ความท้าทายอุดมศึกษา 2025 : มุมมองของมหาวิทยาลัยราชภัฏ” ซึ่งได้เสนอแนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจหลักของอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1. บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในยุคเปลี่ยนผ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ โดยมีพันธกิจหลักในการพัฒนากำลังคนเชิงพื้นที่และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะระดับชุมชน จากความร่วมมือระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีการพัฒนาโมเดลการสื่อสารโดยใช้นักศึกษาเป็นโฆษกกระทรวงในการเผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไปยังชุมชน ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

2. โครงสร้างภารกิจสองขาของอุดมศึกษา

ภารกิจของอุดมศึกษาแบ่งออกเป็นสองด้านสำคัญ ได้แก่ (1) การผลิตและพัฒนากำลังคน และ (2) การพัฒนาประเทศ โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานคิดสำคัญ ประกอบกับการบูรณาการแนวคิดด้าน Soft Power และ KSA (Knowledge, Skills, Attitudes) ในการสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณธรรม ภูมิใจในท้องถิ่น และมีศักยภาพในการแข่งขันในสังคมโลก

3. ความท้าทายและโอกาสใหม่ของมหาวิทยาลัยท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ อาทิ จำนวนนักศึกษาที่ลดลง ความไม่สอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และการเชื่อมโยงงานวิจัยกับพื้นที่ที่ยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จด้านความเข้าใจพื้นที่และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นจุดแข็งที่สามารถต่อยอดเป็นโอกาสในการสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงระบบได้

4. แนวทางพัฒนาภายใต้บริบทพื้นที่

จากการอภิปรายมีการเสนอประเด็นสำคัญในการพัฒนา 4 ประการ ได้แก่

- Foresight: การมองอนาคตและออกแบบการศึกษาอย่างเหมาะสม
- Responsibility: การสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน
- Respect: การเคารพในความหลากหลายทางพื้นที่และวัฒนธรรม
- Lifelong Learning: การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ตอบโจทย์ผู้เรียนทุกกลุ่มวัย

5. กลยุทธ์ Tailor-Made และการเชื่อมโยงกับ SDGs

มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ออกแบบการพัฒนาหลักสูตรและโครงการโดยใช้แนวทาง Tailor-Made คือ การออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ (Context-based Development) แบ่งออกเป็น 4 โปรแกรมหลัก ได้แก่ BCT (Base of Creative Thailand), CE (Creative Economy), CC (Climate Change) และการศึกษา แต่ละโปรแกรมประกอบด้วย 8 โปรแกรมย่อยที่ตอบโจทย์ SDGs ทั้ง 17 ข้อ โดยเฉพาะเป้าหมายว่าด้วยความยั่งยืนในมิติของสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการศึกษา

6. โมเดล PTRU กับการผลิตครูเพื่ออนาคต

PTRU (Professional Teacher of Rajabhat University) เป็นโมเดลต้นแบบในการผลิตครูที่ตอบโจทย์ท้องถิ่น ครอบคลุมสมรรถนะหลัก 17 ประการ พร้อมสมรรถนะเชิงพื้นที่เฉพาะภูมิภาค และสมรรถนะของแต่ละมหาวิทยาลัย (17+2) เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้กับปัญหาในบริบทจริงของแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

7. ข้อเสนอเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ

- สภามหาวิทยาลัยควรเข้าใจ Blueprint การพัฒนาในระดับพื้นที่ให้ลึกซึ้ง และผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง
- ยกกระดานสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาควิชาการกับภาคปฏิบัติ และลดอคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏในสังคม
- ยอมรับและใช้ความหลากหลายทางบริบทเป็นโอกาสในการพัฒนาอย่างเหมาะสม ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดียว

8. สรุป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมโหฬารบพาทสำคญในการเตรียม พื้นที่ และ คน ให้พร้อมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการเข้าใจบริบทเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา พร้อมทั้งเข้าถึงประชาชน สร้างความไว้วางใจ และพัฒนาความร่วมมือกับชุมชนอย่างใกล้ชิด

การพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง หากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เหล่านี้ได้อย่างเต็มศักยภาพ จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม (Appropriate) และนำไปสู่ความยั่งยืนทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ

ในยุคที่ประเทศไทยมีความหลากหลายในเชิงภูมิศาสตร์และสังคม การพัฒนาอุดมศึกษาจึงไม่สามารถอาศัยมหาวิทยาลัยรูปแบบเดียวในการตอบโจทย์ได้ทั้งหมด มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเปรียบเสมือนกลไกปลายทางที่เชื่อมโยงองค์ความรู้กับประชาชนในทุกภูมิภาค และเป็นพลังขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยทั้งประเทศสมดังคำกล่าวที่ว่า “ราชภัฏรอด ประเทศรอด”

9. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “YouTube” สถาบันคลังสมองของชาติ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2568